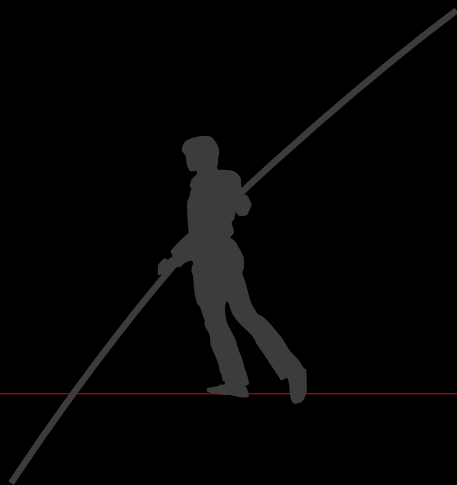

**ZORG ONTBREEKT
VEILIGHEID WANKELT**

**VEILIGHEID ONTBREEKT
ZORG WANKELT**

Disclaimer

Deze publicatie beschrijft een aantal casussen. De genoemde voornamen in de casussen zijn gefingeerd. De aangehaalde krantenartikelen uit het Brabants Dagblad, BN de Stem en de Provinciale Zeeuwse Courant zijn authentiek en dienen ter illustratie van de dagelijkse praktijk, maar staan niet in directe relatie tot de beschreven casussen. Bron: DPG Media.

Regio

Wanneer we spreken over “de regio” dan bedoelen we hiermee de regio van de vier Zorg- en Veiligheidshuizen in ons arrondissement c.q. politie-eenheid, namelijk: de Baronie Breda, De Markiezaten, Midden-Brabant en Zeeland.

Zorg ontbreekt, veiligheid wankelt

In onze politie-eenheid/arrondissement Zeeland-West-Brabant zien we een diverse groep mensen met een complexe woon- en zorgbehoefte die niet passen in een reguliere woonomgeving, maar ook niet passen binnen het huidige Maatschappelijke Opvang of Beschermd Wonen aanbod. Bij deze groep is vaak sprake van een combinatie van problematiek zoals verstandelijke beperking (VG), verslaving (V), agressief gedrag en psychische klachten (GGZ). Het gevolg is overlast, gevaar en menselijk leed. De politie wordt steeds vaker het laatste vangnet voor mensen die eigenlijk zorg nodig hebben. Wat als zorgbehoefte begint, eindigt nu te vaak als veiligheidsprobleem.

Een systeem dat niet werkt

Hoewel de samenwerking in de zorg- en veiligheidsketen is geïntensiveerd, lukt het nog steeds niet om dit probleem structureel op te lossen. De knelpunten lopen dwars door domeinen, wetten en financiering heen.

Een aantal knelpunten noemen we hieronder:

Knelpunt: Politie als noodgedwongen zorgpartner

Een heel groot deel van het werk van de politie bestaat inmiddels uit zorggerelateerde incidenten waarvoor zij niet is opgeleid en dat een groot beslag legt op de bijzonder schaarse capaciteit, waardoor andere werkzaamheden hieronder lijden. Het frustreert betrokkenen én professionals dat structurele zorg of oplossingen uitblijven; het is dweilen met de kraan open. Voor complexe situaties is een duurzame oplossing nodig die acute onveiligheid doorbreekt, onderliggende risico's structureel aanpakt en direct perspectief biedt. Dit vraagt om een veilige en geborgen omgeving met passende zorg of begeleiding, gericht op de-escalatie, stabiliteit en waar mogelijk verbetering.

Knelpunt: Tekort aan passende woon- en verblijfplekken

Wat betreft wonen is er behoefte aan voldoende woon- en verblijfplekken voor mensen met complexe problematiek. Denk hierbij aan meer Skaeve Huse plekken en Beschermd Wonen plekken met beveiliging.

Niet alleen plekken die gericht zijn op intensieve behandeling en herstel maar ook plekken die gericht zijn op het creëren en behouden van stabiliteit, aangezien herstel soms geen reële optie is. Er is een grote behoefte aan woonzorgplekken waar men welkom is met een combinatie van problematieken als GGZ, VG en verslaving (waarbij iemand ook middelen kan blijven gebruiken). En plekken waar een hoog-risico groep langdurig kan verblijven met een passend beveiligingsniveau. Ook of juist ook wanneer zij zijn uitbehandeld of wanneer opname niet (meer) doelmatig wordt geacht. De passende plek moet leidend zijn en niet de bekostiging die vaak als grondslag geldt voor de plaatsing waaraan verschillende tarieven en voorwaarden hangen.

Knelpunt: Complexe zorgvragen vallen tussen wal en schip

Als het gaat over zorg, dan zien wij dat de GGZ steeds minder kan acteren op de meest complexe doelgroep. Ook het opnemen op een High Intensief Care voorziening is niet altijd mogelijk. Onder andere door capaciteitsproblemen, maar ook door bijvoorbeeld veiligheidsrisico's vanwege gedrag van betrokkene of het ontbreken van doelmatigheid van een opname of behandeling (waarmee bedoeld wordt dat iemand daadwerkelijk beter moet worden van een opname). In de praktijk is ambulante zorg voor complexe casuïstiek vaak lastig, onder andere vanwege het veiligheidsrisico, het nemen van eigenaarschap en capaciteitsproblemen. Ook bij de uitvoering van de levensloopaanpak (een manier van werken waarbij iemand blijvend, integraal, wordt gevolgd en ondersteund) is dit een uitdaging.

Knelpunt: Fragmentatie in wet- en regelgeving belemmert oplossingen

Meer samenhang in wet- en regelgeving is randvoorwaardelijk om de samenwerking op zorg en veiligheid te verbeteren, overlast te voorkomen, sneller te kunnen handelen in een crisissituatie en tot structurele oplossing te kunnen komen voor na de crisissituatie. De implementatie van de Wet aanpak meervoudige problematiek sociaal domein (WAMS) zou een goede stap zijn zodat organisaties beter met elkaar kunnen afstemmen en effectiever kunnen samenwerken en handelen. De Wet zorg en dwang is bedoeld voor mensen met structurele verstandelijke beperkingen of psychogeriatrische problematiek. Gezien de complexe doelgroep zijn er weinig mogelijkheden om de machtiging die daarbij hoort door te voeren. Onder andere vanwege het ontbreken van geschikte plekken, lange wachtlijsten en uitsluitingscriteria..

Randvoorwaarden om zorg- en veiligheidsvragen te voorkomen

Tot slot, maatschappelijk herstel en bestaanszekerheid is een belangrijke factor in het doorbreken van een neerwaartse spiraal van (gebrek aan) zelfzorg,

gezondheidsrisico's, zorgmijding en toenemende onveiligheid. Het realiseren van duurzame bestaansvoorwaarden, zoals een stabiel inkomen, passende huisvesting en toegang tot zorg, voorkomt ontwrichting. Een passende invulling van de dag helpt bij het ontwikkelen van een sociaal netwerk, voor het hebben van een dagritme en bij het ontwikkelen van een goed gevoel van eigenwaarde en voor algeheel welbevinden.

Onze oproep

Zorg voor voldoende woon- en verblijfvoorzieningen en voor een betere samenhang in wet- en regelgeving zodat structurele ondersteuning van mensen met de meest complexe zorg- en veiligheidsvraagstukken mogelijk wordt.

Wat is er nodig

- Betere samenwerking tussen domeinen zorg en veiligheid, onder andere door meer mogelijkheden voor informatie-uitwisseling.
- Handvatten om zorgmijders noodzakelijke zorg te bieden, door meer samenhang tussen wet- en regelgeving te organiseren.
- Een regionaal geïntegreerde crisisinterventie met mandaat, die bij acute situatie direct kan triageren, veiligheid kan organiseren en onmiddellijk de verbinding kan leggen met de vervolgaanpak.
- Tijdig en passende behandeling en begeleiding, door het aanpakken van uitsluitingsgronden (zoals doelmatigheid) en financieringsstromen.
- Voldoende passende woon- en verblijfvoorzieningen Waar nodig in combinatie met toezicht en/of beveiliging en met behandeling en/of begeleiding.
- Benutten en opschalen van succesvolle initiatieven en deze duurzaam borgen.
- Borgen van de Zorg- en Veiligheidshuizen zodat gemeenten, zorg- en veiligheidspartners effectief kunnen samenwerken.

Met onze oproep sluiten we aan bij de gezamenlijke oproep van een vertegenwoordiging van de Landelijke Stuurgroep Zorg en Veiligheid over de aanpak van mensen met verward en onbegrepen gedrag en hun landelijke agenda zorg en veiligheid.

De praktijk maakt duidelijk hoe zorg ontbreekt en veiligheid wankelt!

We illustreren deze oproep met casussen uit onze politie-eenheid/arrondissement. Dit is slechts een greep uit de vele schrijnende gevallen die dagelijks spelen.

▲ Foto ter illustratie. © Getty Images/iStockphoto

**Aantal incidenten met verwarden
groeit, maar wat als het echt fout
gaat? 'Het is constant risico's
inschatten'**

▲ In een woning in de Noorderstraat werd de moeder door haar zoon ernstig toegetakeld. De verdachte moest met twee politiehonden en pepperspray worden overmeesterd. © Jeffrey Groeneweg

**Zoon probeerde moeder thuis om
het leven te brengen, zegt OM: 'Van
geluk spreken dat ze het heeft
overleefd'**

Gerard

Dakloos, verslaafd met een licht verstandelijke beperking

Gerard heeft naast zijn psychische problemen een licht verstandelijke beperking. Ook is hij drugsverslaafd. Aan de voorwaarden om hem op te nemen wordt voldaan: hij heeft een zorgmachtiging en een indicatie voor Wet langdurige zorg. Toch is Gerard dakloos, om de eenvoudige reden dat er geen geschikte plek voor hem beschikbaar is.

Op dit moment zit hij in de gesloten afdeling van de Geestelijke gezondheidszorg. Hij krijgt daar depotmedicatie om hem te stabiliseren, en daar reageert hij goed op. Dit is een tijdelijke opname en binnenkort wordt hij weer ontslagen. De vorige keer dat hij weg moest uit een instelling, ging het al snel mis. Binnen een week nadat Gerard op straat stond, belandde hij op de intensive care van het ziekenhuis. Hij was in coma en bleek sterk verwaarloosd.

Betrokkenen maken zich zorgen en zijn zich bewust van de schrijnende situatie. Met man en macht wordt gezocht naar een passende locatie, zonder succes. De wachttijd voor geschikte klinieken bedraagt minimaal een half jaar, en dat is voor Gerard veel te lang. Ook tijdens besprekingen binnen de taskforce werd geen passend aanbod gevonden. Het advies luidde dan maar om Gerard tijdens zijn dakloosheid te blijven monitoren, met de zorgmachtiging als 'stok achter de deur'. In de praktijk werkt dit niet voor Gerard.

Hoewel hij goed reageert op zijn medicatie, leidt de combinatie van drugs en dakloosheid vrijwel direct tot ernstige verwaarlozing. Een passende woon- of behandelplek voor mensen met een combinatie van psychiatrische problematiek, verslaving en verstandelijke beperking is dringend nodig. Maar die oplossing is niet voorhanden.

'Zorg ontbreekt, veiligheid wankelt'

Omdat een passende woon- of behandelplek ontbreekt, blijft Gerard kwetsbaar voor dakloosheid en verslaving. Daardoor is er constant risico op verwaarlozing en acute ziekenhuisopnames, en zijn politie en hulpdiensten voortdurend nodig.

**Wat begint als een
zorgvraag, eindigt
te vaak als een
veiligheidsprobleem.
-politie-**

Jarco

Verward, veroorzaakt overlast en mist stabiele behandeling

Jarco heeft ernstige psychische problematiek en vertoont daardoor verward en overlastgevend gedrag. Jarco is agressief naar omstanders en schreeuwt vaak op straat. Zijn buren voelen zich bedreigd en nemen soms zelfs het recht in eigen hand. In 2024 werd Jarco's woning bestormd en vernield door gefrustreerde buurtbewoners.

Kort na dit incident is Jarco opgenomen op een gesloten afdeling. Dat gebeurde op basis van een crisismaatregel en zorgmachtiging. Ook daarna is Jarco meerdere keren opgenomen geweest. Al deze interventies hebben weinig geholpen. Jarco blijft verward gedrag vertonen en zijn gedrag zorgt nog steeds voor veel overlast en spanningen in de buurt. De politie heeft er de handen vol aan.

Er zijn gesprekken geweest met omwonenden om hen beter te informeren over het ziektebeeld van Jarco en om gezamenlijk duidelijke grenzen te stellen aan zijn gedrag. Deze pogingen bleken weinig succesvol. De maatschappelijke onrust is niet afgenomen en Jarco blijft zich agressief gedragen.

Jarco's moeder, die tot voor kort mantelzorg verleende, is inmiddels niet meer in staat om voor hem te zorgen. De enige oplossing voor Jarco (en de buurt) is een langdurige klinische behandeling. Vanwege een structureel tekort aan beschikbare bedden is zo'n langdurige opname op dit moment niet haalbaar.

Hierdoor bevinden zowel Jarco als zijn buurtbewoners zich in een onhoudbare situatie. Er is geen enkel perspectief op meer rust in de buurt of een goede behandeling voor Jarco.

'Zorg ontbreekt, veiligheid wankelt'

Er ontbreekt een langdurige klinische behandelplek, waardoor Jarco door verward en agressief gedrag continu risico vormt voor zichzelf en de buurt, terwijl politie-inzet geen structurele oplossing biedt.

Sylvia

Driedubbele problematiek en geen passende woonplek

Sylvia is verslaafd aan meerdere soorten drugs, heeft een licht verstandelijke beperking, psychotische klachten én een antisociale persoonlijkheidsstoornis. Door al deze problemen is langdurige klinische zorg nodig.

Door haar problematiek kan zij niet in een groepswoning wonen. Sylvia verdient bewust haar inkomen via illegale prostitutie en is vastbesloten dit voort te zetten. Regelmatig raakt ze verzeild in problematische en gewelddadige relaties, waarbij ze zowel slachtoffer als dader is van ernstig huiselijk geweld. Dit terugkerende en escalerende patroon vraagt structureel veel politiecapaciteit.

De huidige zorg- en woonvoorzieningen sluiten onvoldoende aan bij de complexe en specifieke behoeften van mensen als Sylvia. Wonen in of nabij een reguliere woonwijk is voor Sylvia niet haalbaar vanwege haar onaangepaste gedrag, de overlast die ze veroorzaakt en conflicten met buurtbewoners en voorbijgangers.

Mevrouw is meerdere keren afgewezen voor Skaeve Huse vanwege veiligheidscomponent. Een stuk grond/ een afgelegen en veilige woonplek, bijvoorbeeld een caravan of unit waar Sylvia alleen woont en haar werk kan blijven doen, zou de overlast en het risico op nieuwe geweldsincidenten aanzienlijk verminderen. Toch lukt het niet om zo'n maatwerkoplossing te bieden, omdat het systeem niet meebeweegt met wat de situatie vraagt.

'Zorg ontbreekt, veiligheid wankelt'

Door het ontbreken van een veilige en passende woonplek voor Sylvia blijft zij door haar complexe problematiek voortdurend risico lopen op geweldsincidenten. Dit leidt tot structurele veiligheidsrisico's, veel politie- en hulpverleningsinzet en aanzienlijke buurtoverlast, zonder dat hiermee een duurzame oplossing wordt bereikt.

▲ Uit de documentaire 'Help me'. Sietske Martens (rechts) in het kantoor van het crisisinterventieteam aan de Spoorlaan in Tilburg. © videostil

Aan de Spoorlaan rinkelt de telefoon duizenden keren per jaar bij een crisis: 'Het raakt me soms en dat mag ook'

▲ Foto ter illustratie. © Getty Images

Verwarde man doet meerdere valse meldingen over vuurwapens

Sjors

Ernstig onhandelbaar en grensoverschrijdend gedrag

Al twintig jaar hopt Sjors van de ene opname naar de andere. Hij moet telkens naar een andere instelling vanwege onhandelbaar en/of seksueel grensoverschrijdend gedrag. Na zijn laatste opname is hij gestopt met zijn antipsychotica-medicijnen. Momenteel woont Sjors in een woonwijk, zonder begeleiding of toezicht.

Dat is een levensgevaarlijke situatie. In het verleden probeerde Sjors woningen van vrouwen in de buurt binnen te dringen om ze seksueel te belagen. Op enig moment probeerde hij zelfs zijn begeleider te wurgen. Sindsdien durft geen enkele hulpverlener meer bij hem naar binnen en is de begeleiding stopgezet.

De reclassering heeft recent gerapporteerd dat een ambulant traject (begeleiding thuis) onmogelijk is vanwege de ernst van zijn problemen. Inmiddels is Sjors opgenomen in het levenslooptraject, wat betekent dat hij in principe levenslang begeleiding krijgt. Toch vinden twee coördinatoren van het levenslooptraject, het te onveilig om bij hem thuis naar binnen te gaan. Het contact blijft hierdoor beperkt tot het wekelijks afgeven van eten en boodschappen bij de voordeur. Er is een curator aangesteld en een rechterlijke machtiging verleend, maar ondanks meerdere overleggen tussen instanties is er nog steeds geen passende plek gevonden voor Sjors. Hulpverleners houden hun hart vast en zijn bang dat het mis gaat. Zolang Sjors thuis woont, is hij een serieus gevaar voor zijn omgeving.

'Zorg ontbreekt, veiligheid wankelt'

Er ontbreekt een passende woon- of behandelplek voor Sjors, waardoor hij door ernstig onhandelbaar en grensoverschrijdend gedrag een groot gevaar vormt voor zijn omgeving en hulpverleners nauwelijks tot geen toezicht kunnen houden.

Achmed

Zorgmachtiging zonder uitvoering door gebrek aan plek

Achmed heeft een zorgmachtiging voor opname en behandeling. Bij een eerdere opname liep het mis. Achmed gedroeg zich zo agressief, dat hij weggestuurd werd. Nu is hij dakloos en moeilijk vindbaar.

In principe kan Achmed opgenomen worden op een gesloten afdeling zodra daar een bed beschikbaar komt. Maar de praktijk is weerbarstiger. Opname moet namelijk plaatsvinden binnen 24 uur nadat er een bed vrij komt. Dit vereist snelle actie van alle partijen. Eerst moet Achmed gevonden worden, vervolgens moet er actief gecommuniceerd en snel afgestemd worden tussen alle betrokken zorginstanties. Dit lukt jammer genoeg bijna nooit. Voordat alles geregeld is rondom Achmed, is het beschikbare bed alweer aan iemand anders toegewezen.

Achmed leeft nog steeds op straat. Voor mensen zoals hij is er dringend behoefte aan structureel beschikbare crisis- en gesloten opvangplekken. In geval van spoed moet de samenwerking tussen de zorgpartijen beter, nu loopt dat vaak te stroef.

'Zorg ontbreekt, veiligheid wankelt'

Er ontbreekt een snel toegankelijke en structurele crisis- of opnameplek voor Achmed, waardoor hij door dakloosheid en gebrek aan uitvoering van zijn zorgmachtiging continu risico loopt en politie en zorg steeds ad hoc moeten ingrijpen zonder dat dit de situatie oplost.

▲ De verwarde man uit Sliedrecht stuurde onder meer bedreigende appjes. © Adobe.com

Bas appte zijn vader: 'De familie op nummer 116 gaat eraan'

▲ Op sociale media circuleren filmpjes van mensen met verward gedrag in Vlissingen, waaronder naaktlopers. De gemeente ziet in 2025 een toename van dit probleem. © Screenshot van Facebook

Verward gedrag in Vlissingen: gemeente ziet stijging en zoekt naar oplossingen

Bart

Agressieve jongere met seksueel grensoverschrijdend gedrag

Bart (14) heeft ernstige psychiatrische problemen. Hij werd eerder met een crisismaatregel opgenomen en heeft nu een zorgmachtiging. Tijdens zijn verblijf in de GGZ (Geestelijke Gezondheidszorg) was hij onhandelbaar en vertoonde seksueel grensoverschrijdend gedrag, wat leidde tot ernstige incidenten. Terugkeer naar de afdeling was onmogelijk omdat de veiligheid niet kon worden gegarandeerd. Ondanks intensieve inzet vond de GGZ geen behandelplek die de noodzakelijke beveiliging kan bieden.

De gemeente, het Regionaal Expertteam, de GGZ, de politie, het OM (Openbaar Ministerie) en de landelijke coördinator beveiligde bedden zochten gezamenlijk naar een oplossing. Eén gespecialiseerde instelling in Eindhoven bleek passend, maar opname werd juridisch uitgesloten: alleen jongeren met een forensische titel komen hiervoor in aanmerking. Een zorgmachtiging biedt daarvoor onvoldoende grond.

Hierdoor blijft Bart zonder geschikte behandelplek. Dit leidt tot herhaalde crisissituaties, overlast in de omgeving en een groot beroep op de beperkte politiecapaciteit. Voor politiemedewerkers voelt het als dweilen met de kraan open: nauwelijks ruimte voor preventie en steeds reageren op escalaties. Dat werkt demotiverend en frustreert professionals die willen helpen en veiligheid willen waarborgen.

Hoewel er een behandelplek bestaat, verhindert wetgeving dat deze wordt benut. Daarom blijft slechts één noodoplossing: Bart woont thuis, met 24-uurs GGZ-begeleiding. De kosten bedragen 80.000 euro per maand, terwijl het gezin wanhopig is en het gezinsleven volledig ontwricht raakt.

'Zorg ontbreekt, veiligheid wankelt'

Er is een passende behandelplek, maar de huidige regelgeving verhindert plaatsing. Daardoor blijft Bart thuis zonder effectieve zorg, met voortdurende crisissituaties, hoge politie-inzet en ernstige veiligheidsrisico's voor het hele gezin.

Stefan

Dakloos en psychose zonder passende woonplek

Al vijf jaar leeft Stefan op straat. Hij kampt met een combinatie van verslaving en psychoses. De hulpverlening heeft er alles aan gedaan om hem te begeleiden, maar deze inspanningen zijn niet succesvol geweest. Stefan heeft meerdere zorgmachtigingen gehad en is meerdere keren opgenomen geweest in een beschermd wonen-instelling van de geestelijke gezondheidszorg.

In de loop der jaren is zijn situatie alleen maar verslechterd. Stefan vertoont agressief en dreigend gedrag richting hulpverleners, heeft diefstallen gepleegd, eigendommen vernield en hulpverleners publiekelijk op sociale media gezet. Hij heeft een toegangsverbod bij diverse opvanglocaties. Regelmatig wordt hij aangehouden vanwege diefstal of overlast. Hij slaapt soms tijdelijk bij kennissen, maar vaak zwerft hij van stad naar stad.

Stefan zou goed passen binnen een voorziening zoals Skaeve Huse, een veilige en begeleide woonvorm, bedoeld voor mensen die niet passen binnen bestaande woon- of opvangsystemen. Helaas is een dergelijke voorziening in de regio niet beschikbaar. Hierdoor blijft Stefan een terugkerend veiligheidsrisico, met overlast voor de omgeving en een aanzienlijke belasting van hulpverleners en politiecapaciteit. Voor de betrokken professionals voelt het vaak als dweilen met de kraan open: er is nauwelijks ruimte voor preventief werken en men blijft achter de feiten aanlopen. In de regio is dringend behoefte aan een voorziening als Skaeve Huse, omdat er meerdere mensen zijn met een situatie vergelijkbaar met die van Stefan.

'Zorg ontbreekt, veiligheid wankelt'

Door het ontbreken van een gespecialiseerde woonplek zoals Skaeve Huse blijft Stefan met zijn ernstige psychische problematiek en verslaving zonder passende zorg, wat leidt tot veiligheidsrisico's en voortdurende hoge inzet van hulpverleners en politiecapaciteit.

Marjon

Ernstige psychiatrische problematiek zonder passende langdurige behandeling

In 2023 werd Marjon verplicht opgenomen bij de afdeling 'Dubbele Diagnose' van de geestelijke gezondheidszorg. Tijdens deze opname kon geen behandeling plaatsvinden, omdat Marjon zich tegen alles verzette en geen contact wilde hebben met zorgprofessionals. Voor adequate behandeling en stabilisatie zou een langdurige, specialistische opname nodig zijn, tegen haar wil, maar een dergelijke opvang is momenteel niet beschikbaar.

Een jaar later is Marjon opgenomen in de levenslooppaanpak vanwege haar zorgwekkende situatie. Zij is nu dakloos, raakte ongewenst zwanger, verwaarloost zichzelf, gebruikt harddrugs en loopt soms naakt buiten. In de regio is geen verblijfs- of zorgaanbod beschikbaar voor ongemotiveerde patiënten zoals Marjon. Er zijn contacten met landelijke zorginstellingen die langdurige behandelplekken aanbieden, maar het is nog onduidelijk of zij daar geplaatst kan worden. Indien dit al mogelijk is, moet rekening worden gehouden met een wachttijd van meerdere maanden.

'Zorg ontbreekt, veiligheid wankelt'

Het tekort aan langdurige, gesloten behandelplekken in de regio, in combinatie met het feit dat hulp aan niet-gemotiveerde mensen als niet doelmatig wordt gezien, maakt dat Marjon geen passende zorg krijgt en de druk op de zorg- en veiligheidsketen verder oploopt.

▲ De Singelloop in Breda. © Jules van Iperen/Pix4Profs / Martin Bergsma - stock.adobe.com

Verwarde man (26) in bezit van groot mes aangehouden bij hardloopwedstrijd Breda

▲ Het slachtoffer werd bij station Breda in zijn kruis gegrepen. © Ron Magiels/Pix4Profs

Dakloze man (42) grijpt voorbijganger in zijn kruis in Breda: 'Het deed pijn en was erg ongemakkelijk'

Kai

Psychische stoornis en verslaving zonder passende woonplek

Kai heeft een psychotische stoornis en is ernstig drugsverslaafd. Hij heeft meerdere opnames achter de rug. Na zijn verblijf in de gesloten opvang is hij geweigerd door voorzieningen die zijn behandeling zouden kunnen voortzetten. Omdat hij geen enkele interesse toont om af te kicken, is de zorg stopgezet en verblijft hij op straat.

Ondanks een zorgmachtiging ontvangt Kai geen passende zorg en blijft hij dakloos. Geen instelling wil hem opnemen vanwege zijn dubbele problematiek en het ontbreken van motivatie om af te kicken. Telefonische beoordelingen leiden vaak tot afwijzing, waardoor Kai ook niet via de spoedeisende psychiatrische observatie beoordeeld kan worden. Dit leidt bij hulpverleners tot aanzienlijke frustratie, omdat zij hun werk met zorg en inzet willen doen, maar steeds tegen systemische barrières aanlopen.

Voor mensen zoals Kai is er een dringende behoefte aan langdurige opname en integrale behandeling van dubbele problematiek. Ook zou er een warme overdracht moeten zijn van de ene opvang naar de andere.

'Zorg ontbreekt, veiligheid wankelt'

Zonder vaste woonplek, integrale behandeling en warme overdracht raakt iemand als Kai verder ontregeld, met dakloosheid, toenemende gezondheidsproblemen en hogere veiligheidsrisico's tot gevolg, wat de druk op hulp- en veiligheidsdiensten vergroot.

Hassan

Geweldsescalatie door ontbreken zorgmachtiging

Bij Hassan lukt het maar niet een zorgmachtiging te krijgen. Dat betekent dat hij alleen hulp krijgt als hij daar zelf mee akkoord gaat. Dat komt door regels in de wet die bepalen wanneer zo'n maatregel 'zinvol' wordt gevonden. Volgens die regels is een opname bij hem niet doelmatig genoeg, ook al vinden de mensen die met hem werken juist dat opname wél nodig en helpend is.

Hassan is al twintig jaar bekend bij de politie en vertoont steeds extremer gedrag. Hij bedreigde instanties en stuurde dreigende mails. Hij zit nu al een half jaar vast in de gevangenis, in afwachting van een onderzoek. We zijn afhankelijk van het strafrecht terwijl Hassan gebaat is bij goede hulp. Het afgeven van een zorgmachtiging zou niet afhankelijk moeten zijn van doelmatigheidsafwegingen wanneer sprake is van ernstig ontwrichtend en gevaarlijk gedrag, zoals bij Hassan.

'Zorg ontbreekt, veiligheid wankelt'

Doordat opname van Hassan als niet doelmatig wordt beschouwd, blijft een zorgmachtiging uit en ontbreekt passende zorg, met onveiligheid en hoge inzet van politie en strafrecht tot gevolg.

“De politie wordt het
laatste vangnet voor
mensen die eigenlijk
zorg nodig hebben.
-politie-

”

Amilla

Verslaving en ontbreken bodemvoorziening

De ernstig verslaafde Amilla heeft een beschikking op grond van de Wet langdurige zorg (WLZ), waardoor ze in principe langdurig opgenomen kan worden. Ze loopt echter steeds weg. De hulpverleners hebben verplichte zorg voor haar aangevraagd, maar voordat dit wordt toegekend, verblijft ze op straat. De (nacht)opvang zit vol, waardoor ze ook daar niet terecht kan. Het kan maanden duren voordat de aanvraag voor gedwongen opname is toegekend én dat er daadwerkelijk een bed beschikbaar is.

De Geestelijke gezondheidszorg (GGZ) beoordeelt dat Amilla niet acuut psychiatrisch is, waardoor een crisisopname niet mogelijk is. Het drugsgebruik verergert haar psychische toestand, maar toch is er geen oplossing in zicht voor Amilla.

'Zorg ontbreekt, veiligheid wankelt'

De casus van Amilla laat zien dat door een overvolle nachtopvang passende zorg ontbreekt. Zij belandt op straat, haar gezondheid verslechtert en de veiligheid wankelt, waardoor hulpverleners en politie onnodig zwaar worden belast.

Saïd

Psychose, geweldsincidenten en ontbreken van forensisch kader

Saïd veroorzaakte al vaker problemen vanwege zijn psychoses en drugsverslaving. In korte tijd heeft hij twee minderjarigen op straat mishandeld, zonder directe aanleiding. Hiervoor heeft hij een gevangenisstraf opgelegd gekregen. Saïd zorgt vaker voor overlastgevend en vertoont verward gedrag op straat. De inzet op Saïd vraagt enorme inzet van de politie en hulpverleners om hem heen.

Na zijn laatste detentie is een zorgmachtiging opgelegd en is het Flexible Assertive Community Treatment (FACT)-team betrokken. Saïd raakt regelmatig psychiatrisch ontregeld. Enkele maanden geleden is hij gedwongen opgenomen op een gesloten afdeling. Hier bleek hij te gevaarlijk en niet te handhaven. Er was onvoldoende beveiliging aanwezig om Saïd in de hand te houden. Hij werd aangemeld voor een forensische (gerechtelijke) gesloten inrichting. Door wachtlijsten kon hij daar niet direct terecht. Vanwege veiligheidsoverwegingen werd hij tijdelijk op een Extra Beveiligde Kamer geplaatst. Toen het daar iets beter met hem ging, maar opname op een reguliere gesloten afdeling nog te risicovol werd geacht, is hij naar huis gestuurd in afwachting van plaatsing bij de forensische gesloten opvang. Dat hij nu thuis moet wachten op een plek in een forensische instelling brengt een groot risico mee voor zijn eigen veiligheid én die van zijn omgeving. De kans dat hij thuis weer ontregelt is namelijk reëel.

'Zorg ontbreekt, veiligheid wankelt'

Voor Saïd ontbreekt tijdig een forensische plek, waardoor zorg uitblijft, de veiligheid onder druk staat en hulpverlening en politie steeds opnieuw moeten ingrijpen.

Man verwondt zichzelf met een mes in Roosendaals park

**Herhaalde crisismeldingen
slokken politiecapaciteit
op en zetten buurten en
betrokkenen onder druk.**

-politie-

Michel

Langdurig psychotische man zonder passende woonvoorziening

De 45-jarige Michel heeft een langdurige geschiedenis binnen de psychiatrie en verslavingszorg. Michel heeft een indicatie voor langdurige zorg en zit in een levenslooptraject. Al meer dan tien jaar zorgt hij voor incidenten binnen de GGZ (Geestelijke Gezondheidszorg), van verbaal tot fysiek agressief gedrag. Van deze incidenten is geen aangifte gedaan, waardoor er niks op papier staat en justitie niet goed op kan treden.

Sinds anderhalf jaar verblijft Michel op een gesloten afdeling. Daar moet hij binnenkort weg, omdat er geen sprake meer zou zijn van acute psychiatrie. De opname draagt niet meer bij aan zijn herstel en is daarmee niet meer doelmatig. Er zijn verschillende pogingen gedaan om geschikte huisvesting voor hem te vinden. Een voorziening als een Skaeve Huze zou een goede oplossing zijn voor Michel. Een zelfstandige woonplek met intensieve begeleiding. Zijn gedrag, drugsgebruik en psychotische ontregeling maakt dat Michel niet op een groep kan wonen. Hij heeft dag en nacht intensieve begeleiding nodig. De problemen van Michel zijn zo complex, dat er geen langdurige opnameplek voor hem gevonden kan worden. Kortdurende opnames, na crisissituaties, zijn het enige haalbare, maar dat betekent dat Michel steeds terugvalt in zijn agressieve gedrag en dat dit terugkerend veel inzet van politie en zorgprofessionals vraagt en geen goede en passende oplossing voor Michel zelf biedt.

'Zorg ontbreekt, veiligheid wankelt'

Voor Michel ontbreekt passende woonzorgplek waardoor zijn psychoses tot crisissituaties leiden en hulpverlening en politie voortdurend moeten ingrijpen.

Jamal

Escalatie door verward en agressief gedrag

De politie heeft haar handen vol aan de 41-jarige Jamal. Dagelijks komen er meldingen binnen, soms wel acht op één dag. Hij valt mensen op straat lastig, gebruikt uit het niets fysiek geweld en wordt opgepakt voor vernieling en bedreiging. De politie wordt voortdurend ingezet, terwijl er geen zorgorganisatie bij hem betrokken is.

Jamal kwam uit een asielzoekerscentrum. Na een periode in België keerde hij terug naar Zeeland. Hij heeft geen vaste woonplek en is uit de opvang gezet vanwege agressie tegen medebewoners en personeel.

In de gemeente waar hij rondzwierf, liep de overlast snel op. Bewoners en winkeliers deden steeds vaker melding, waarop de gemeente een gebiedsverbod oplegde. Op sociale media namen frustraties toe en er ontstonden groepen die zelf wilden ingrijpen.

Besloten werd Jamal blijvend aan te melden bij de crisisdienst. Dat leidde tot een crisismaatregel, later verlengd en uiteindelijk opgevolgd door een zorgmachtiging van vier maanden. Tegelijkertijd moest hij voor de politierechter verschijnen voor zeven strafbare feiten. Daar kreeg hij reclasseringstoezicht met bijzondere voorwaarden opgelegd. Het duurde vijf maanden voordat dat toezicht kon starten. In die periode was onduidelijk welke aanpak leidend was: strafrecht of zorg. Daardoor bleven duidelijke afspraken tussen zorg, justitie en gemeente uit.

Het duurt vaak te lang voordat er een gezamenlijke aanpak komt en wordt uitgevoerd, met alle risico's van dien.

'Zorg ontbreekt, veiligheid wankelt'

De casus van Jamal maakt duidelijk dat zijn psychische problematiek en ontregeld gedrag, zonder stevige regie en samenwerking tussen zorg en justitie, blijven leiden tot escalatie en een hoge inzet van politie en hulpverlening.

John

Vertrek uit GGZ zonder opvolging en medicatiebewaking

John zat op de gesloten afdeling van de GGZ (Geestelijke Gezondheidszorg) vanwege psychotisch gedrag. Hij is daar toch weggelopen. Door personeelstekort was er geen nazorg. Het FACT-team (Flexible Assertive Community Treatment-team) zou aansluiten, maar ook dat gebeurde niet direct. John kreeg de sleutels terug en ging thuis wonen. Nog diezelfde nacht kwam een politiemelding: hij werd in verwarde toestand aangetroffen, in een badjas en onder invloed van drugs. Hij wist niet waar hij was en sprak wartaal. De dag erna meldde de woningcorporatie vernielingen in zijn woning. Bij ontslag had John medicatie voor drie dagen meegekregen, in de veronderstelling dat de huisarts het zou overnemen. De huisarts voelde zich daartoe niet bekwaam en verwees hem terug naar de GGZ.

Na meerdere pogingen van verschillende partijen bleek niemand verantwoordelijkheid te nemen voor het toedienen van de medicatie en het bieden van noodzakelijke begeleiding. John is duidelijk instabiel en vormt mogelijk gevaar voor zichzelf of zijn omgeving. Hij was eerder opgenomen omdat hij zijn woning onder water had gezet en geknoeid had met elektriciteit.

Dit staat niet op zichzelf. Steeds vaker verlaten mensen een instelling terwijl zij nog ernstig ontregeld zijn. Een gesloten opvang is geen gevangenis; wie echt weg wil, kan dat. Dit dwingt zorg- en veiligheidsprofessionals tot lastige keuzes, vraagt veel capaciteit, werkt frustrerend, ondermijnt de effectiviteit van de inzet en vergroot het risico op criminaliteit en ander risicogedrag.

'Zorg ontbreekt, veiligheid wankelt'

De casus van John laat zien hoe kwetsbare GGZ-cliënten die een instelling verlaten zonder adequate opvolging en medicatiebewaking, tussen wal en schip kunnen vallen. Ondanks duidelijke signalen van ernstige ontregeling en risico's voor zichzelf en de omgeving, konden zorg- en veiligheidsinstanties door personeelstekort, onduidelijke verantwoordelijkheden en gebrekkige nazorg niet effectief ingrijpen.

Max

Zorgmijder met verslaving

De 65-jarige Max woont zelfstandig in een koopwoning. Hij is ernstig verslaafd aan alcohol en drugs en staat bekend als zorgmijder. Hij hangt hele dagen rond bij een kerk, waar hij voor steeds meer overlast zorgt. Hetgeen steeds politiecapaciteit vraagt. Max trekt veel op met mensen die misbruik van hem maken. Hij heeft inmiddels een gebiedsverbod voor de omgeving van de kerk gekregen. Daarnaast heeft hij ernstige lichamelijke klachten, waaronder vocht in zijn benen en open wonden. De wonden moeten drie keer per week verzorgd worden en zijn tenen moeten waarschijnlijk geamputeerd worden. Max zou af moeten kicken, maar hij weigert behandeling.

Zijn woning is vervuild en er zijn regelmatig meldingen van overlast. Pogingen van familie en professionals om hem in zorg te krijgen, hebben tot nu toe geen resultaat gehad. De familie voelt zich overvraagd en weet niet meer wat te doen. Een dakloze man logeert dikwijls bij Max en maakt financieel misbruik van hem. Inmiddels is bewindvoering en mentorschap ingesteld.

Hoewel Max de gevolgen van zijn keuzes lijkt te begrijpen, is hij niet in staat zichzelf te beschermen en laat hij geen hulp toe. Omdat hij formeel wilsbekwaam is, kan er geen zorgmachtiging aangevraagd worden en valt Max tussen de wal en het schip.

'Zorg ontbreekt, veiligheid wankelt'

Deze situatie kost elke dag ontzettend veel politiecapaciteit, zorgcapaciteit en leidt tot frustratie bij professionals die keer op keer tegen muren oplopen; dit ondermijnt hun motivatie en effectiviteit, terwijl het bovendien een omgeving creëert waarin criminaliteit gemakkelijker kan gedijen en nieuwe problemen aantrekt.

PREMIUM

▲ Een verward persoon op het dak van een woning in Oss. © Meesters Multi Media

**Smeken bij de burgemeester: 'Laat
alsjeblieft mijn verwarde kind
opnemen'**

▲ © Marcel Julian de Jong

**Waalwijk zet aanpak bij verward
gedrag door: 'snelle hulp is hard
nodig'**

Esther

Zelfbeschadiging met dodelijke afloop

Esther woont zelfstandig met begeleiding vanuit het RIBW (Regionale Instelling voor Beschermd Wonen). Ze verwondt zichzelf regelmatig en houdt de hulpverlening op afstand. Zowel de GGZ (Geestelijke Gezondheidszorg) als het RIBW krijgt geen duurzaam contact met haar, waardoor vrijwillige hulp stopt. Een eerder traject met een zorgmachtiging bood geen oplossing. De politie ontvangt veel meldingen, maar afzonderlijk zijn die niet zwaar genoeg voor strafrechtelijk optreden.

De meldingen stapelen zich op. Esther wordt in verwarde toestand langs de weg aangetroffen, met scheermesjes in haar kleding. Er zijn meerdere suïcidepogingen en geluidsoverlast, waardoor de crisisdienst geregeld moet uitrukken. Toch leidt geen enkel moment tot opname. Na een melding van gaslucht grijpt de politie in: een bemiddelaar en een arrestatieteam halen haar van zolder en de woning wordt verzegeld. Esther wordt tijdelijk opgenomen in een PPC (Penitentiair Psychiatrisch Centrum). Na buurtonderzoek besluit de woningcorporatie haar uit huis te zetten. Ze krijgt pas opnieuw woonruimte na succesvolle behandeling, maar zonder opname lukt dat niet. De maatschappelijke opvang wijst ze af.

Haar vader en zus zijn wanhopig en overbelast. Ze smeken om opname en uiteindelijk wil Esther dat zelf ook. Toch komt er geen plek, omdat wordt ingeschat dat opname onvoldoende helpt. Uit angst durven vader en zus haar niet meer thuis opnemen. Soms slaapt ze in de auto van haar zus, soms in een hotel, vaak in een tentje op een terrein. De meldingen blijven binnenkomen. Uiteindelijk wordt Esther dood aangetroffen in haar tentje.

'Zorg ontbreekt, veiligheid wankelt'

De casus van Esther laat schrijnend zien hoe kwetsbare mensen tussen de mazen van het zorg- en veiligheidssysteem kunnen vallen. Ondanks talloze signalen van ernstig zelfbeschadigend gedrag, herhaalde crisismomenten en een enorme inzet van politie en crisisdiensten, konden de bestaande wet- en regelgeving en zorgstructuren niet effectief ingrijpen.

Jongeren bij de overgang naar 18+

Jongeren in de gesloten opvang komen als zij 18 jaar worden vaak abrupt op straat te staan. Ze vallen niet meer onder de jeugdzorg, maar de overgang naar hulpverlening voor volwassenen sluit totaal niet aan.

Dit is gevaarlijk voor zowel de jongere zelf als voor de omgeving. De 18-jarige heeft vaak geen netwerk of inkomen en bevindt zich uiteraard in een kwetsbare situatie. Hij of zij heeft immers nog nooit op eigen benen gestaan. Plotseling ontslag uit de jeugdinstelling betekent vaak dat de jongeren terecht komen in maatschappelijke opvang, het straatleven of criminaliteit. Vrijwillige hulptrajecten lopen vast door gebrek aan motivatie, wachtlijsten of omdat er tegengestelde indicaties zijn.

Dit enorme gat in de gezondheidszorg schreeuwt om aandacht. Het kan niet zo zijn dat je van de ene op de andere dag geen enkele hulp meer krijgt, puur omdat je 18 jaar wordt.

'Zorg ontbreekt, veiligheid wankelt'

Door het ontbreken van een soepele overgang van 18- naar 18+ kunnen jongeren in een gesloten opvang bij het bereiken van een bepaalde leeftijd op straat komen te staan.

Tot slot

Deze casussen laten zien wat er misgaat. Het zijn rauwe verhalen van mensen voor wie het systeem niet werkt, met grote gevolgen voor henzelf, hun omgeving en de samenleving.

Het tekort aan woon-en verblijfmogelijkheden voor mensen met complexe problematiek veroorzaakt schrijnende, onmenselijke, situaties. Door het ontbreken van samenhangende wet- en regelgeving, onder andere wat betreft informatie-uitwisseling, lopen politie, zorgpartners en gemeenten steeds opnieuw tegen dezelfde problemen aan. De politie is steeds vaker het laatste vangnet voor mensen die eigenlijk zorg nodig hebben. Wat als zorgvraag begint, eindigt te vaak als een veiligheidsprobleem. We willen niet dat mensen met complexe problemen in de kou staan, maar dat is wel wat er elke dag gebeurt.

Wij nodigen u uit om met ons in gesprek te gaan over onze domeinoverstijgende aanpak, de knelpunten die we ervaren en de mogelijkheden om tot oplossingen te komen.

U kunt reageren via burgemeester@waalwijk.nl

Deze publicatie wordt u aangeboden door de leden van het Arrondismenteel Justitieel Beraad - Zorg Veiligheid en Interventies van Zeeland-West-Brabant. Dit betreft de volgende partijen:

Dienst Justitiële Inrichtingen	Samen Veilig Brabant
Dordrecht en Middelburg	Slachtofferhulp Nederland
Emergis	Stichting verslavingsreclassering GGZ
Gemeenten Zeeland-West-Brabant	Veilig Thuis Midden-Brabant
GGZ Westelijk Noord-Brabant	Veilig Thuis West-Brabant
Jeugdbescherming West-Zeeland	Veilig Thuis Zeeland
Leger des Heils	William Schrikker Groep
Openbaar Ministerie Zeeland-West-Brabant	Zeeuwse Samenwerking Sociaal Domein
Politie eenheid Zeeland-West-Brabant	Zorg- en Veiligheidshuis de Baronie
Raad voor de Kinderbescherming	Zorg- en Veiligheidshuis De Markiezaten
Zeeland-West Brabant	Zorg- en Veiligheidshuis Midden-Brabant
Reclassering Nederland	Zorg- en Veiligheidshuis Zeeland

Het AJB-ZVI wordt namens het Veiligheidscollege mede voorgezeten door Sacha Ausems, burgemeester van gemeente Waalwijk (burgemeester@waalwijk.nl).

▲ Foto ter illustratie. © Getty Images/Stockphoto

Arrestatieteam haalt verward persoon uit woning Bruinisse

▲ De politie klaagt dat ze werk doet dat de ggz na bezuinigingen moet laten liggen. Foto ter illustratie. ©
Fotopersburo Bert Jansen

Recordaantal meldingen in Waalwijk van overlast door verwarde personen

Colofon

Dit is een uitgave van het Arrondismenteel Justitieel Beraad – Zorg Veiligheid en Interventies ressorterend onder het Veiligheidscollege Zeeland-West-Brabant.

Teksten en vormgeving: Gemeente Waalwijk i.s.m. Hetty Dekkers.

Beeldmateriaal: Adobe Stock, Freepik, DPG Media.

versie: 18 december 2025

